

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 14 sierpnia 2009 r.

**Pani
Elżbieta Wawrzkowicz
Kierownik Miejsko Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Zwierzyńcu**

LLU-410-25-02/2009
P/09/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie skontrolowała w Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zwierzyńcu, zwanym dalej „Ośrodkiem”, prawidłowość kierowania osób do domów pomocy społecznej oraz finansowania ich pobytu przez Gminę Zwierzyniec w okresie 2007 – 2009 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 4 sierpnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Kierownik niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Ośrodka w zakresie kierowania osób do domów pomocy społecznej oraz ich finansowania przez Gminę, a także udzielania pomocy w formie usług opiekuńczych, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Ośrodek posiadał rozeznanie skali potrzeb w zakresie kierowania osób do domów pomocy społecznej (DPS) oraz korzystania z usług opiekuńczych, a także nie stwarzał barier w dostępie do tych świadczeń. Mimo, że liczba zatrudnionych pracowników socjalnych (trzech) – w relacji do liczby mieszkańców gminy – była w okresie od 1 lipca 2007 r. do 30 czerwca 2009 r. niższa o jedną osobę niż przewiduje to art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹, świadczeń z pomocy społecznej – w kontrolowanych formach – udzielono wszystkim potrzebującym.

---

¹ Dz.U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 ze zm.

W latach 2007-2009 (I półrocze) w domach pomocy społecznej umieszczonych było siedmiu mieszkańców gminy Zwierzyniec, a na partycypację w kosztach ich pobytu Gmina wydatkowała 113.569 zł. Skierowania do DPS uzyskiwały osoby wymagające całodobowej opieki, a decyzje o skierowaniu spełniały wymogi art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego (k.p.a.) i wydane zostały z zachowaniem terminów określonych w art. 35 § 3 tej ustawy. Stosownie w § 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej², skierowania wydano m.in. na podstawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, jednak w pięciu sprawach wywiady te nie spełniały wymogów określonych w powołanym przepisie, gdyż nie zawierały pisemnego stwierdzenia braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę. Podkreślić należy, że w dwóch przypadkach wywiady sporządzone zostały nierzetelnie przez pracowników Ośrodka.

Opłaty za pobyt osób w DPS ustalono w drodze decyzji, a ich wysokość określono na podstawie przepisów art. 61 ustawy o pomocy społecznej. Odpłatność mieszkańca domu ustalona była w wysokości nie przekraczającej 70% jego dochodu, w każdym przypadku Ośrodek podjął działania w celu ustalenia sytuacji dochodowej osób, które stosownie do postanowień art. 61 ust. 1 pkt 2 mogły być obowiązane do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą pomocą w formie usług opiekuńczych Ośrodek objął 39 osób, wydając na ten cel z budżetu Gminy 278.313 zł. W okresie 2007 – 2009 (I półrocze) świadczenie przyznano osobom uprawnionym, a decyzje przyznające oraz ustalające zakres, okres, miejsce świadczenia oraz odpłatność (17 decyzji) wydane zostały z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 k.p.a. oraz spełniały wymogi art. 107 § 1 tej ustawy. Odpłatność za usługi opiekuńcze ustalono w oparciu o uchwałę Rady Miejskiej z dnia 30 grudnia 2004 r.³ oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2006 r.⁴, a od 10 maja 2008 r. na podstawie uchwały Rady Miejskiej z dnia 6 marca 2008 r.⁵

Dwóm osobom świadczone były specjalistyczne usługi opiekuńcze, przyznane decyzjami z 2004 roku na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia

---

² Dz.U. Nr 217, poz. 1837

³ uchwała Nr XXXVIII/198/04 Rady Miejskiej w Zwierzyńcu z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze (weszła w życie z dniem 27 maja 2005 r.)

⁴ rozporządzenie w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. Nr 135, poz.950)

⁵ w dniu 10 maja 2008 r. weszła w życie uchwała Nr XXV/146/08 Rady Miejskiej w Zwierzyńcu z dnia 6 marca 2008 r. zmieniająca uchwałę z dnia 30 grudnia 2004 r.

18 grudnia 1996 r. dotyczącego świadczenia usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi⁶. Mimo, że świadczenie usług specjalistycznych w ramach zadań własnych gminy od dnia 27 maja 2005 roku uregulowane było uchwałą Rady Miejskiej to w jednym przypadku decyzji nie zmieniono (usługi były świadczone do 14 marca 2007 r.), a w drugim przypadku decyzję zmieniono dopiero 12 marca 2008 r. Skutkowało to uszczupleniem dochodów własnych Gminy w latach 2007 – 2008 łącznie o 1.596,59 zł i było działaniem niegospodarnym.

Stosownie do postanowień art. 106 ust. 3b oraz ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, w przypadku zmiany sytuacji dochodowej strony, gdy zmiana dochodu w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenie przekroczyła 10% kryterium dochodowego, opłata za pobyt w DPS oraz świadczone usługi opiekuńcze ustalana była w nowej wysokości w drodze decyzji zmieniającej.

Nieprawidłowością było wydawanie decyzji na niekorzyść strony (zwiększających odpłatność) ze wsteczną mocą obowiązującą. Z ich treści wynikało bowiem, że obowiązują i wywołują skutki prawne przed dniem ich wydania (wszystkie decyzje zmieniające odpłatność za pobyt w DPS oraz 22 decyzje spośród 25 zmieniających odpłatność za usługi opiekuńcze) lub przed upływem terminu do wniesienia odwołania (trzy decyzje zmieniające odpłatność za usługi opiekuńcze). Odpłatność świadczeniobiorców ustalona od dat, w których decyzje stały się ostateczne⁷, tj. z uwzględnieniem postanowień art. 16 § 1, art. 110 i art. 130 § 1 k.p.a. byłaby niższa od pobranej w okresie 2007 – 2009 (I półrocze) - o kwotę 1.306,51 zł w przypadku mieszkańców DPS (czterech spośród siedmiu) oraz o 814,78 zł w przypadku usług opiekuńczych (15 osób).

W dwóch przypadkach, mimo wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, uprawniających do zmiany decyzji na niekorzyść strony bez jej zgody (zmiana uchwały określającej szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze), Ośrodek nie podwyższył w 2008 r. odpłatności za udzielane świadczenia, co skutkowało uszczupleniem dochodów gminy o 69,30 zł.

Skutkiem opieszałości w przygotowaniu przez Kierownika Ośrodka projektu uchwały zmieniającej uchwałę Rady Miejskiej w Zwierzyńcu w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze było dostosowanie przepisów tej uchwały

---

⁶ rozporządzenie w sprawie rodzajów specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kwalifikacji osób świadczących takie usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zasad i trybu ustalania i pobierania opłat za te usługi, jak również warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat (Dz.U. z 1997 r. Nr 2, poz. 12)

⁷ od decyzji zmieniających odpłatność przysługiwało prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Zamościu w terminie 14 dni

do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2006 r.⁸, po upływie ponad 19 miesięcy od dnia wejścia w życie tego rozporządzenia.

Ośrodek przekazywał z zachowaniem terminów określonych w rozporządzeniach Rady Ministrów⁹ sprawozdania dotyczące swojej działalności do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie oraz bilanse potrzeb do Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublinie (ROPS), z wyjątkiem bilansu sporządzonego na 2009 r., który przekazał z jednodniowym opóźnieniem w stosunku do terminu wskazanego w piśmie ROPS.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Wydawanie skierowań do DPS na podstawie rodzinnych wywiadów środowiskowych spełniających wymogi obowiązujących przepisów prawa.
2. Zaniechanie podwyższania odpłatności świadczeniobiorców za pobyt w DPS oraz za usługi opiekuńcze przed dniem, w którym decyzja staje się ostateczna.
3. Wydawanie decyzji zmieniających odpłatność w przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, uprawniających do zmiany decyzji na niekorzyść strony bez jej zgody.
4. Przygotowywanie w terminie projektów uchwał dla Rady Miejskiej w zakresie dotyczącym świadczenia usług w zakresie pomocy społecznej.
5. Terminowe przekazywanie bilansów potrzeb do Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublinie.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Kierownik, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

---

⁸ rozporządzenie w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. Nr 135, poz.950)

⁹ rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2007 – odpowiednio z dnia 22 grudnia 2006 roku (Dz.U. Nr 245, poz. 1781 ze zm.) i z 17 stycznia 2008 roku (Dz.U. Nr 36, poz. 202 ze zm.)

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem